

IX. INFORMÁCIÓ- ÉS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS

1. Számítógépes Referenz Szolgálat

A szolgáltatás alapvető forrásai továbbra is a *Web of Science*-ben elérhető nemzetközi adatbázisok (a Science Citation Index Expanded, a Social Sciences Citation Index, az Arts & Humanities Citation Index), a Journal Citation Reports CD és on-line (2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012) változatai, valamint a Scopus.

A térítéses szolgáltatás keretében idézettség figyelést, impakt faktor listák összeállítását vállaljuk, valamint a kutatók publikációs listájának és ezek hivatkozásainak integrálását a Magyar Tudományos Művek Tárába (www.mtmt.hu). Emellett tájékoztatást és segítséget nyújtunk a Könyvtár repozitóriumának (REAL) használatával kapcsolatban.

2013-ban 47 ügyfelünk volt, az általuk megrendelt szolgáltatásokra kb. 57 gépóra munkaidőt fordítottunk, ebből nettó 360.554 Ft bevételünk volt (2012-ben 442.000 Ft). Emellett 3 megrendelés érkezett publikációs és idézettségi lista betöltésére az MTMT adatbázisba. Idén történt meg először, hogy több humán tudományokkal foglalkozó kutató jelentkezett nálunk, mint orvos vagy természettudós.

2. Online elektronikus források

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities

A 2013-as év nem hozott látványos változást: a szerkesztőprogram megért néhány új kiadást, a fejlesztés folyamatos, habár az import-export lehetőségek továbbra is korlátozottak, ezáltal megnehezítve a különböző adatbázisok közötti átjárást, a metaadatok többszöri felhasználhatóságát.

Lengyelországban a CEJSH a magyar HUMANUS-hoz hasonló adatbázissá nőtte ki magát. Egyik lényegi különbség, hogy az adatfelvitel nem a könyvtárakban, hanem közvetlenül a szerkesztőségekben történik – talán ezért is szorult kissé háttérbe a tömeges adatcserét lehetővé tévő komponens fejlesztése.

A jövőben a fejlesztőknek mindenképp érdemes lesz ezt a lehetőséget is feltérképezni, ezáltal könnyebben lenne bővíthető az adatbázisban szereplő folyóiratok köre – habár a CEJSH használ néhány speciális adatmezőt, amelyet más adatbázisok nem, tehát bizonyos mértékű „kézi” beavatkozás így is szükséges lenne.

A tavalyi évben a Lengyel Tudományos Akadémia megkereste Könyvtárunkat egy újabb együttműködés tervével is (Cross-border Citations Project), mely a humántudományok terén vizsgálta volna, hogy a V4-es országok kutatói mennyire támaszkodnak a régió belüli kollégáik eredményeire. A megvalósítás legnagyobb akadálya, hogy az érintett országokban a vizsgálandó folyóiratok köre még nem került digitalizálásra, így végül a Visegrádi Alap nem támogatta a projekt megvalósulását.

MetaLib

A MetaLib portál kereső csoportjai kialakításánál megteremtettük annak lehetőségét, hogy a könyvtár saját forrásaiból egy kereső kérdéssel jusson információhoz a kutató, nem csak az online katalógusban található dokumentumokat, hanem a témához tartozó képkönyvtári és repozitóriumi tartalmakat is eléri. Az MTA közös kereső az MTA Kutatóintézetek könyvtárainak online katalógusában való egyidejű keresést teszi lehetővé, így megkönnyítve a kutatók adott témában való információgyűjtési munkáját. Az előfizetett adatbázisok közül a leginkább használt adatbázisok a JSTOR és a Web of Science, utána az EBSCO adatbázisok és a ScienceDirect. Növekedett a disszertációk keresése is, de jelentősen még idén sem növekedett a MetaLib használata.

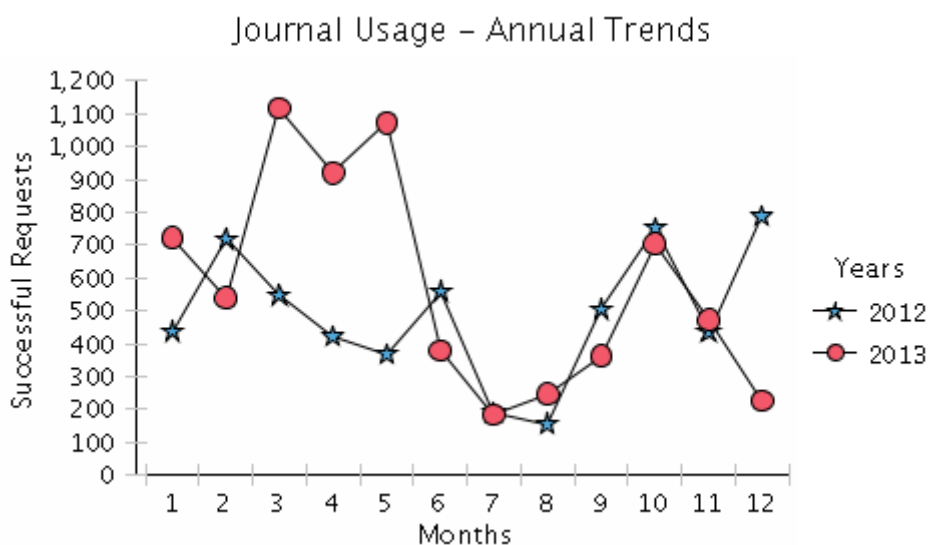
Online folyóiratok

Az előfizetett adatbázisokban és a könyvtár saját előfizetései révén több mint 18 ezer teljes szövegű folyóirat érhető el online. A folyóiratok negyede az EBSCO és a Taylor & Francis platformon keresztül.

<u>Platform</u>	<u>Folyóiratok száma</u>
1 EBSCOhost	<u>2,457</u>
2 Taylor & Francis	<u>2,116</u>
3 CJO	<u>453</u>
4 ingentaconnect	<u>72</u>
5 MIT Press Journals	<u>49</u>
6 Edinburgh University Press	<u>41</u>

Folyamatos a releváns folyóiratok elérésének karbantartása, aktiválása. A folyóiratok keresése, az előző évekhez hasonlóan, elsősorban az SFX folyóiratok A-Z

listáján keresztül történt, és a keresések felénél teljes szövegű megtekintés, illetve letöltés volt.

A folyóiratok teljes szövegű cikkei az online katalóguson, a folyóirat bibliográfiai leírásán keresztül is elérhetők. Jelenleg teljes körű elérést csak a könyvtári hálózaton keresztül tudunk biztosítani, de folyamatban van a regisztrált kutatók, könyvtárhasználók egyedi azonosítás alapján történő belépésének kialakítása. Bízunk benne, hogy ez a lehetőség hozzájárul majd forrásaink erőteljesebb használatához.

REAL

A 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról támogatására, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felkérése alapján 2013-ban az MTA KIK megteremtette a PhD dolgozatok elhelyezésének, illetve DOI azonosítóval való ellátásának feltételeit. Azoknak az intézményeknek, amelyek - rövid vagy hosszú távon - nem tudják megfelelő repozitóriumban elhelyezni a náluk született dolgozatokat, újabb repozitóriumi gyűjteményt állítottunk fel, a REAL-PhD-t. A DOI azonosítók biztosítása érdekében beléptünk a DataCite szervezetbe. A fenti feladatok ellátására az év végére megszülettek az első megállapodások az egyetemekkel.

A könyvtár digitalizálási projektje keretében feldolgozott, könyvként leírható művek elhelyezését megkezdjük a REAL-EOD gyűjteményben. A REAL-D folyamatosan gyarapodott az év során a doktori eljárások során.

2013 volt az első év, amikor az MTA Open Access rendelkezésének (27/2012. (IX. 24.) értelmében kötelező volt az MTA támogatással született művek nyílt hozzáférésű közzététele. A REAL alapgyűjtemény gyarapodása ennek következtében jelentősen felgyorsult. További gyarapodással járt a KPA-ból megörökölt publikációk áttöltése.

Az OA támogatása ügyében számos előadást, fórumot, képzést tartottunk, mind a könyvtárban, mind az MTA kutatóközpontokban és intézetekben.

A gyűjteményekben található tételek száma az év végén:

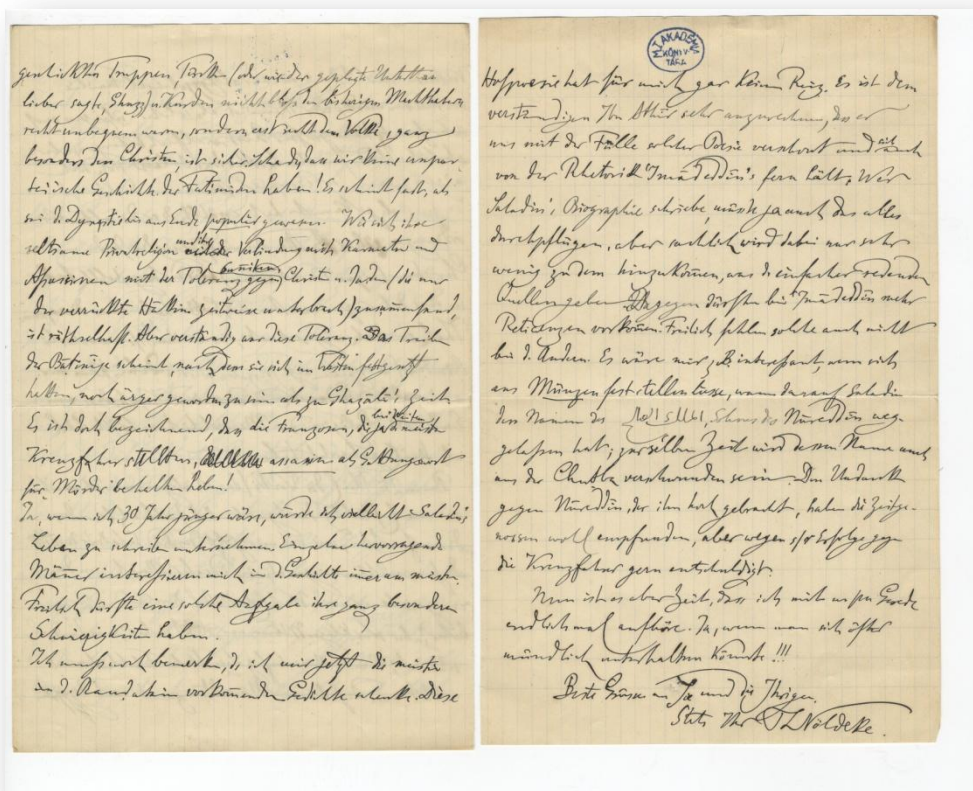
REAL: 7533

REAL-D: 563

REAL-PhD: 41

REAL-EOD: 7

A gyűjteményekből történt teljes szövegű letöltések száma az év során meghaladta a 200 ezret (a statisztika nem tudja pontosan elkülöníteni az értékes - olvasóktól származó - letöltéseket a technikai - robotoktól vagy munkatársaktól származó - letöltésektől).

A digitalizált Goldziher-levelezés egy darabja